

Tillsammans kan vi mer

-Minnesanteckningar från konferensen ”Tillsammans kan vi mer” 14 oktober i Timrå. Som bilagor följer föreläsarnas presentationer.

Sammanfattning

Konferensen samlade organisationer i social ekonomi, politiker och tjänstemän som lät sig inspireras av hur samarbete mellan den offentliga sektorn och den sociala ekonomin byggts upp i Skönsberg, Skåne och Italien. Politiker och forskare talade om samhälls-entreprenörskapets kraft att bidra till tillväxt och utveckling.

Dagen avslutades med gruppdiskussioner om vad syfte och innehåll bör vara i ett regionalt ”Social Ekonomi Mellersta Norrland”. Grupperna framförde åsikter att syfte kan vara att samla, informera, opinionsbilda och skapa bättre förutsättningar för den sociala ekonomin att utvecklas. Social Ekonomi Mellersta Norrland skall vara en demokratisk samtalspart och företrädare som tar initiativ till utvecklingsarbete i regionen för sina medlemmar.



Eva Lindstrand, kommunstyrelsens ordförande i Timrå

Eva börjar med att hälsa välkommen till Timrå och berättar om den starka förankringen idrotten har i regionen. Sedan berättar hon om sin egen bakgrund i föreningslivet, hur hon började idrotta och vad det betytt för henne.

Eva fortsätter att berätta om goda exempel i kommunen, tex Söråker där samhället har en andelsägd mack.

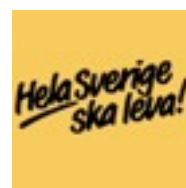
En investering för framtiden



EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden



Västernorrlands
Idrottsförbund



KOOPERATIV UTVECKLING JÄMTLANDS LÄN



Jämtland-
Härjedalens
Idrottsförbund

Mats Hamberg, Västernorrlands Idrottsförbund och Birgitta Rehnman, Hela Sverige Skall Leva



Varför gick de med i Semn?

Birgitta menar att människors behov är ledande för att göra något, inte vinst. Det måste finnas balans.

Mats berättar om första gången han hörde om social ekonomi, då visste han inte vad det var. Men han och hans kollegor insåg att det var det de höll på med. Är det bra för idrotten och lagligt och det känns bra är det klart vi ska vara med i Semn, säger Mats. Han säger också att vi klarar det inte ensam, utan att vi har nytta av andra kompetens.

Vad har de gjort?

Birgitta berättar om de inspirationsträffar de haft i hela länet.

Mats bildade ett nätverk, det var 8 föreningar intresserade. De körde bland annat en utbildning, genom kompetensboxen i Örnsköldsvik, med 35 deltagare. De hade även en träff om näringsliv och idrottens varumärke, med 45 deltagare. En studieresa till andra större klubbar gjordes för att se hur det jobbade, tex Leksand och Mora (vasaloppet).

Vad händer sen?

Tillsammans säger Birgitta och Mats att de hoppas den tredje sektorn ska växa och få samma värde som de övriga sektorerna.



Lisa Fröbel (Sammandrag av Hans Westlunds föreläsning från 13/10)

Entreprenörskap

Bara start av företag? Nej, förmåga att identifiera möjligheter, bedöma dem och samla resurser för att ta tillvara dessa möjligheter- för egen eller mångas vinning. Inte bara nyföretagare, begreppet används på flera ställen:

Ekonomiskt entreprenörskap- lätt att mäta, finns statistik, nya företag, nya produkter och metoder inom existerande företag, nya företagsorganisationer och nya sätt att leda företag- intraprenörskap.

Socialt entreprenörskap- sociala värden, socialt företagande för människor som har svårt att hävda sig på den vanliga arbetsmarknaden, nya kooperativ, vanliga företag med etiska principer.

Civilt entreprenörskap- nya organisationer, rörelser, verksamhet o metoder i civilsamhället/ föreningslivet.

Entreprenöriell anda i en bygd. Bygdens och orters attraktivitet, deras förmåga att samarbeta.

Politiskt entreprenörskap- på kommunnivå: nya former för beslutsfattande och handläggning, metoder för att stärka näringslivssamarbete och företagsklimat, utvecklingsprojekt, ragga projektmedel, benchmarking.

Akademiskt entreprenörskap- högskolans samarbete med den egna regionen, med vilka samarbetar man, aktörer på landsbygden.

Innovativt entreprenörskap- helt nya verksamheter eller att kopiera/härma andra. Båda är entreprenörskap, det mesta vi gör är att kopiera/härma.

Samhällsentreprenörskap- ett nytt begrepp, med många tolkningar. Flera aktörer i olika samhällssektorer är med och entreprenörer som kommer flera samhällssektorer till godo.

Socialt kapital

Relationer, nätverk, kontakter mellan aktörer. Värderingar som man ger uttryck för.

Amerikansk forskare vid namn Putnam skrev om socialt kapital och blev mycket känd, han låg rätt i tiden. Han tittade på föreningslivet, den kan man titta på i alla delar av samhället.

Förtroende, samarbete. Forskning om socialt kapital- entreprenör finns ej, men de borde vara så att de hänger ihop.

Ex gnosjöandan - småföretagare samarbetar och byter information. Uppmuntra anställda att starta eget. Ett starkt civilsamhälle. Lagom konkurrens och rivalitet. Gnosjö har klarat sig bra fast branschen gått neråt. Ex Bruksandan- ”den svenska modellen” på lokal nivå, lokal sammanhållning, produktion och välbefinnande. Men sedan 70 talet har det fått kritik, nya tider kräver andra värderingar, andra socialt kapital. Man låser möjligheterna om man stannar i gamla värderingar.

Exempel på entreprenöriella sociala kapital: Åre, inte bara skidort. Topprankat i nyföretagande, omfattande regionalpolitiskt stöd och framgångsrikt, starka kopplingar till entreprenörer i Stockholm, sporten, nyckel till framgångarna.

Trångsviken- flest företag per invånare i hela Sverige, eu-medlemskap gav tillgång till nya resurser. Starkt civilsamhälle, lokal sammanhållning, byhuset. Utvecklingsbolaget, starka lokal aktörer.

Samverkande företag

Samarbete företag- kommun-föreningsliv.

Företagens goda kundrelationer och kvalitetsprodukter.

Goda relationer med regionala och nationella politiker och tjänstemän och till större företag.

Detta ger starka sociala kapital

Exportnäringar- externa kunder bra ex på samhällsentreprenörskap gnosjö, åre, trångsviken.

Forskningsprojekt mäter de olika typerna av entreprenörskap på kommunnivå.

Landsbygd, de påverkar om kommunen agerar entreprenöriellt. Viktigast är benchmarking, kompetensutveckling, mm

Sektoröverskridande samarbeten.

Lokal sammanhållning och konkurrens kombinerad med externa kontakter.

Kommunerna är som regel den största lokal aktören vad de kan göra kan vara helt avgörande.

Riccardo Zoffoli, Kooperativa företag i Faenza, Italien. Kooperativet Ricercazione



Socialt kooperativ, ett speciellt sätt av företagande, ett originellt sätt för socialt företagande.

Hälsade oss välkomna att besöka Italien för att träna på hans andraspråk, latin.:) Han var dock besviken på Sverige, att vi inte hade någon snö.

Metoden att arbeta i sociala kooperativ är inte komplicerad, men den är komplex.

Riccardo är aktiv i Ravenna. I början av det här århundradet startade det kooperativa rörelsearbetet, speciellt kring kultur.

I grunden handlar det om arbetare som kom samman för att få ett bättre arbetsliv, och ett bättre liv i övrigt. De sociala kooperativen är så vanliga i Italien så att "när du ser tre personer som pratar, är de säkert på väg att bilda ett socialt kooperativ".

När kooperativen startade, var reglerna desamma oavsett för verksamhet.

Vad definierar ett kooperativ

Ett Väckande, Utvecklande, Förändrande, Ändrande, Idé

1991 infördes en lag i Italien, gavs en ny modell för nya kooperativ, det sociala kooperativet, som har en samhällsnytta. Till skillnad från äldre kooperativ som exempelvis kunde handla om att sälja sina grönsaker på den lokala marknaden på ett bra sätt.

Innan detta var kooperativen endast kooperativ som arbetade inom det sociala fältet, och löd under denna lagstiftning, vilket var ett problem.

Regionen av Bologna – har en speciell roll pga deras offentlighet, demokrati och möjligheterna för företagande.

De två lagarna fanns – olika sätt att organisera verksamheten.

sociala kooperativ innebär att organisera och producera social service gentemot publika projekt, genom anbudsförfaranden. Kommunen har alltså möjlighet att "köpa" tjänster som kooperativen själva producerar. Exempelvis att kommunen köper tjänsten för att driva ett ålderdomshem "åt dem". Men det är viktigt att försöka skapa en skiljelinje mellan kooperativet och kommunen, eller dess motsvarighet. Kommunen är ansvariga, har finansiella resurser. Ofta fungerar de sociala kooperativen som en förlängd, agerande, arm från kommunen.

Oftast kan kooperativen erbjuda en lägre kostnad än om kommunen skulle genomföra verksamheten själva, vilket gör kooperativen intressanta för kommunerna. Men det finns också problem med att kommunerna sätter spelreglerna – exempelvis ekonomiskt.

Användarna – kunderna

Kan se kooperativen som en bättre och större samtalspartner, jämfört med verksamheten i kommunal regi.

Kan se kooperativen som en partner in opinionen, pga den specifika uppgiften.

Kan även se ett medlemskap som användare och som investerare.

Den lokala välfärden

Nationella lagen ser kooperativen som aktiva aktörer i planering och producerande av social service. Problemet blir att översätta denna intention in i det lokala samhället.

Ekonomiskt

Kooperativen blir inte betrodda av kommunen rent ekonomiskt, utan man måste använda sig av andra finanser, exempelvis banker – hur skulle etiska banker fungera i detta är en frågeställning man jobbar med just nu. Några etiska banker finns i Italien redan nu.

Konsortium, flera kooperativ som har ett samarbete i ett konsortium.

Är detta svaret på alla problem inom de sociala kooperativen som verkar gemensamma? Nej, men det kan fungera som en effektiv plattform för att komma närmare varandra och lösningen.

Mer än 80.000 medlemmar av sociala kooperativ, 40.000 arbetande i regionen av bologna.

Men hur behåller man relationerna medlemmarna mellan och mellan kooperativen, när de är så stora? Den stora dimensionen blir konsortium som lösning. Här kan man samarbeta kring större frågor som behövs.

Men givetvis väcker det många frågor, exempelvis hur håller man fokus på det egentliga uppdraget? Var finns balansen mellan den sociala insatsen och marknaden?

Om du ber mig att organisera ett viktigt arbete, hur involverar vi funktionsnedsatta? Vi väljer de som kan arbeta. Hur hittar vi balansen mellan att producera bra kvalitet på vår service, samtidigt som vi gör en social insats genom att anställda de i utanförskap?

Ett mål i de sociala kooperativen är att skapa riktiga arbeten, för de som står i utanförskap.

Problem: hur väljer man ut? Risken är att man skapar ”skyddade verkstäder”, att personerna stagnerar, stannar där de är i sin sysselsättning och inte når ut på arbetsmarknaden.

Det finns lagstiftning kring hur många arbetstillfällen inom ett kooperativ som ska ha en riktig anställning, med lön – 30% ska nås, då går staten in med pension och liknande. Ej sysselsättning, utan riktiga anställningar!

Kommunen kan bestämma sig för att reservera en viss procent av sina anställningar till de i utanförskap.

Slutlig utmaning

Med kunskap, tydlighet och kapacitet, en vision av flera aktörers identitet, lokalt, regionalt, nationellt och europeiskt.

I startgröparna för ett tätare samarbete mellan det publika samhället, och kooperativen, där man pratar kring ett verkligt partnership.

Karin Mattson Weijber, ordförande Riksidrottsförbundet

Karin växte upp i Östersund och har en idrottsbakgrunden inom ridsporten. Utan att tänka på det då, lärde hon sig väldigt mycket om föreningslivet. Alla var tvungna att engagera sig genom ungdomssektionen. Dom hade styrelsemöten och lärde sig snabbt mötesordningen, en naturlig del av ridningen. Det var lätt att påverka och man kände sig betydelsefull för klubben.



Svensk idrott är stor och den svenska idrottsmodellen är något unikt som vi måste vara rädda om, där värderingsfrågorna blir allt viktigare och viktigare. RF diskuterar hela tiden med regeringen, men inför ett val blir det extra mycket. Idrotten är dock ingen stor konfliktfråga på det nationella planet, men det kan bli en lokal valfråga. Vilket parti som vill satsa mest på idrotten kan locka väljare.

Svensk idrott kan fortsätta vara tillgänglig för alla om vi jobbar mycket med värderingsfrågor och ledarförsörjning. Vi måste bli bättre på att ta vara på alla som vill och kan vara engagerade.

Idrotten är en stor mötesplats med lika regler för alla, man blir en av alla andra oavsett språk. Detta gör också att idrotten får ett stort ansvar och har stor betydelse.

Tyvärr är vi dålig på att fråga om ungdomar vill ta på sig ett ledaruppdrag, ”man tror att ingen vill”.

Idrotten är särskilt viktig för barn som inte har det så lätt. RF jobbar mycket med den frågan genom handslaget och idrottslyftet, som glädjande har permanentats. Det kan vara viktigt att byta fokus från idrott till barnens bästa. Där det finns många goda exempel, se www.rf.se.

Christoph Lukkerz. Social ekonomi, Skåne

Överenskommelsen mellan region Skåne och den idéburna sektorn.

Vi är överens, nu gäller det!

Samverkan i Nätverk för hållbar samhällsutveckling.

Överenskommelsen slöts för bara någon månad sedan.

Utän nätverk social ekonomi Skåne – ingen överenskommelse, det är ett som är säkert!

Framtiden är här: NU.



I grunden var nätverket sju personer som hittade varandra av en slump, från olika organisationer. Nätverket skulle bedöma ansökan till europeiska fonden – som ett stöd till tjänstemän inför dessa beslut. I den konstellationen träffades de ofta, vilket innebar att man överbragde klyftor och skapade samarbeten istället. Egentligen har de mycket gemensamt, insåg de sju! Men har man inte pratat vet man inte det. I gruppen uppstod nya idéer som aldrig annars skulle ha uppstått. Alla organisationer som tillhör den sociala ekonomin, idéburen sektor, eller vad den nu kallar det, har saker gemensamt!

Dessa sju personer ville nyttja det gemensamma för att skapa en förståelse för dem som en sektor, oss som en sektor. Alla är vi den sociala ekonomin.

Nses, Nätverket social ekonomi i Skåne, är en ideell paraplyorganisation för regionalt verksamma idéburna organisationer i Skåne med syftet att samla, utveckla och stärka den idéburna sektorn som kraft i samhällsutvecklingen.

Viktigt att VI är en stark aktör i samhällsutvecklingen.

”Lika barn leka bäst – olika barn skapar nya lekar”

Idag har nätverket 27 medlemsorganisationer, utan att ha gjort reklam!

Det de sju som var med från början har gjort: sagt att ”Vi är den sociala ekonomin i skåne”, vi är inte störst, men vi har en unik bredd! Ingen annan organisation kan säga att de är den sociala ekonomin i Skåne. En viktig faktor när man betänker överenskommelsen.

Under perioden har man genom olika projektmedel drivit olika projekt:

Kartläggning av sociala ekonomin

Dialogturne kring social ekonomi

Delaktiga att skriva en regional utvecklingsplan, remissinstans

Deltagare och arrangör av konferenser och möten

Samverkan med högskola och akademiker

Överenskommelseprocess nationellt, regionalt och lokalt

Soul- nationell kompetensutveckling

Påverkan, påverkan, påverkan!

Ett mål har varit att väcka en stolthet hos sociala ekonomin själva, att se på sig själva som en utvecklingskraft i regionen. Och att få andra i andra sektorer att förstå detta, att man inte ser på organisationer som bidragstagare, utan en stark, viktig aktör.

Dialogen har varit central. Skapa ett jämlikt synsätt.

Vill komma bort från att vara den ideella sektorn, utan den idéburna sektorn. Man ska kunna få betalt för det man gör. Vi lever i en värld med många aktörer som behöver komma närmare varandra, men där den sociala ekonomin inte funnits med på samma villkor.

En nationell överenskommelse har träffats i regeringen, principer och visioner mellan det offentliga och idéburna organisationerna. Nationellt- regionalt- lokalt. Uppdraget gavs till regionerna från nationellt plan, och i Skåne var det naturligt att samarbeta med Nses, den självklara aktören.

I början väldigt snäv bild, bara sociala organisationer. Man har arbetat hårt för att få in andra aspekter det gäller hela området. Annars kommer det ske överenskommelser inom alla områden var för sig, när aktörerna egentligen är desamma.

Region Skåne/Skåne läns landsting: Kristianstads län landsting, Malmöhus läns landsting och

Malmö stad. Regionen permanentades 2009.

Den stora skillnaden i den regionala överenskommelsen, gentemot den nationella, är den stora bredden med olika verksamheter inom överenskommelsen. Alla politiska partier har förespråkat den sociala ekonomin. Detta skapar en långriktighet i regionens utvecklingsarbete.

Syfte, vision och mål med överenskommelsen:

Vision: Den idéburna sektorn i Skåne utgör en naturlig och kraftfull aktör som på likvärda villkor, tillsammans med samhällets övriga aktörer, bidrar till välfärdsutvecklingen i ett livskraftigt Skåne, kännetecknat av tillväxt, attraktionskraft och balans.

Syfte: Att skapa ett långsiktigt hållbart Skåne genom att stärka samspelet mellan den offentliga och idéburna sektorn. Härigenom stärks demokratin, ökas delaktigheten och minskas utanförskap.

Målet: att synliggöra och stärka den idéburna sektorns självständiga roll, samt att utveckla möjligheter för denna att utgöra en viktig aktör inom välfärdsutvecklingen.

Visionen i sig ger ett enormt stort erkännande av den sociala ekonomin som aktör i samhället!

Föreningslivet lokalt handlar inte bara om fritiden! Begränsa inte den sociala ekonomin till ”en meningsfull fritid”, utan räkna med oss som aktörer i exempelvis stadsplanering.

I överenskommelsen har också skrivits in att det ska beaktas i regionens budget att detta kostar pengar, den sociala ekonomins verksamheter ska få kosta och få ta del av medel för att kunna verka och vara den kraftfulla samhällsaktör som man vill ha i regionen.

Samarbeta med de som vill, de andra kommer efter till slut.

Föreningar kan ställa sig själva frågan: Finns det delar i vår verksamhet som vi kan ta betalt för? Professionalisera oss själva!



Tommy Jansson, Team Heffner

Tommy är i grunden brandman och har hockeybakgrund i familjen.

1898 bildades Heffners idrottsförening. Man sysslade mest med skidåkning till en början, sedan blev det även många andra sporter som tex bandy, fotboll mm. Heffnersklubban bildades -71, då var det tänkt för tjejerna som började spela fotboll. Biggan startade klubben och nu jobbar Gith och Anders där, vilka hade varit utan jobb en längre tid. Genom detta såg de att man kunde jobba med utanförskap, att sätta människor som stod utanför arbetsmarknaden, i arbete.

De införde cuper istället för att sälja bingoletter för att tjäna pengar. De har även fotbollskola och multiläger.

Ca 500 barn och 60 unga ledare är engagerade i detta. De arrangerar även drakcupen och drakfestivalen.

Kommunens motionsspår skulle läggas ner men föreningen tog över det med driftsbolag. Med hjälp av allmänheten av sponsrade stolpar.

Team heffners – socialt företag, kooperativ, ta hand om utanförskapet. Putnamn, fler företag, fler föreningar och fler i arbete. Viktigt mål- social ekonomi. Många olika näringsgrenar tex hushållsnära tjänster för människor i utanförskap.

Framtiden utmaningar

Tommy vill samordna alla föreningsaktiviteter för att få en tydligare bild.

Välfärdens finansieringar år 2035 motsvarar 13 kr mer i skatt. 2030 behövs 150 miljoner.

Det kommer bli dragkamp om utbildade invandrargrupper om 10 år. Kan vi gå från bidragsberoende till egenmakt, nya tanka och arbetsmetoder. Kan den ideburna sektorns roll hjälpa till?

Tommy avslutar med att säga att vi har behov av att tänka mer nätverk, paraply för att lättare förhandla mot stat och kommun.

Mats Hamberg, Västernorrlands idrottsförbund

Så här går vi vidare för att stärka föreningar, kooperativ och sociala företag.

Deltagarna samtalade i grupper runt två frågor.

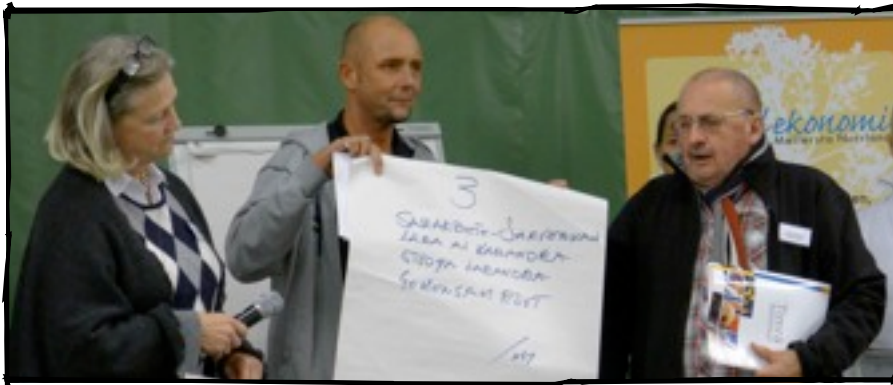
- Fråga 1. *Om syftet med en regional samverkan är att vi skall bli bättre på att stödja och främja den lokala sociala ekonomins utveckling. Vilken nytta ser du med det för din organisation?*

Svar:

- Ökat samarbete för starkare nätverk
- Med samlad kunskap blir vi starkare tillsammans
- Vi måste inte uppfinna hjulet från början, ta lärdom av t ex Skåne.
- Finns risk att det blir för administrativt/tröggående om organisationen blir för stor?
- Kan organisationen vara till nytta framförallt på glesbygden gällande att förbättra skola och omsorg?
- Bidra till regional utveckling vad gäller jobb och service.
- Skapa plattformar för lokalt o regionalt gränsöverskridande samarbete.



Fråga 2. Vilka uppgifter vill vi ge en sådan organisation?



Svar: Kunskapsspridning, påverkan, hitta nätverket, skapa synlig kompetens och resurs, förståelse för samverkan (särskilt inom kommunen), Informationsspridning, ansvar för att föra dialogen för att kanske komma fram till skånemodellen, göra saker tillsammans, lyssna på alla, utveckla och sprida, tillsammans utvecklas, nya erfarenheter, skapa identitet, vad är social ekonomi för oss och för allmänheten.

-Föra dialog och vara samtalspartner för att nå fram till en regional överenskommelse.
-Opinionsbildning om betydelsen av den sociala ekonomin i samhällsutvecklingen.



Lisa Fröbel, SERUS, moderator.

Kristina Söderlund, SERUS, minnesantecknare.